

Muistio

19.1.2026

VN/1388/2026

VN/1388/2026-YM-1

Hyödyntämis- ja loppukäsittelytoimien luokituksen (R- ja D-koodit) soveltaminen vaarallisen jätteen korkealämpötilapoltossa

Tällä muistiolla päivitetään tulkintakäytäntöä liittyen jätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen (978/2021, jäteasetus) liitteessä 1 ja 2 säädettyjen hyödyntämis- ja loppukäsittelytoimien luokituksen (R- ja D-koodit) soveltamiseen jätteen korkealämpötilapoltossa. Muistio koskee sekä Suomeen tuotavan vaarallisen jätteen että Suomessa syntyvän vaarallisen jätteen korkealämpötilapolttoon. Muistiossa esitetyt tulkintalinjaukset eivät ole oikeudellisesti sitovia.

Nykyinen jätteen hyödyntämisen ja loppukäsittelyn määrittely jätteenpoltossa

Jätelain (646/2011) mukaan jätteen hyödyntämisellä tarkoitetaan ”toimintaa, jonka ensisijaisena tuloksena jäte käytetään hyödyksi tuotantolaitoksessa tai muualla taloudessa siten, että sillä korvataan kyseiseen tarkoitukseen muutoin käytettäviä aineita tai esineitä”; ja jätteen loppukäsittelyllä puolestaan tarkoitetaan ”... polttoa ilman energian talteenottoa ..., vaikka toiminnan toissijaisena seurauksena on jätteen sisältämän aineen tai energian hyödyntäminen”. Jätelain perusteluissa (HE 199/2010) on todettu, että ”loppukäsittelyä voisi olla esimerkiksi vaarallisen jätteen poltto siihen erikoistuneessa polttolaitoksessa — siitä huolimatta, että poltossa saadaan talteen energiaa — jos toimen ensisijaisena tarkoituksena on jätteen vaarattomaksi tekeminen”. Korkealämpötilapoltton eli käytännössä vaarallisen jätteen polton ensisijaisena tarkoituksena on siis katsottu olevan vaarallisen jätteen vaarattomaksi tekeminen (eikä hyödyntäminen), ja näin ollen korkealämpötilauunissa tapahtuvaa jätteen polttoa on pidetty kokonaisuutena loppukäsittelynä D10, vaikka osaa jätteistä onkin käytetty polttoprosessissa tukipolttoaineena. Jätteen polttoa vaarattoman jätteen polttoon tarkoitetussa laitoksessa on pidetty kokonaisuutena hyödyntämisenä R1, koska kyseisessä toiminnossa jätettä käytetään pääasiassa polttoaineena, sillä tuotetaan energiaa, ja se täyttää jäteasetuksen liitteen 1 mukaisen energiatehokkuusvaatimuksen. Jätteenpolttolaitosten ympäristöluvuissa jätteenpolttolaitoksia ei ole luokiteltu R ja D-koodien mukaan, vaan käsittelykoodeittain luokittelua käytetään ympäristöluvan mukaisen (YLVA) raportoinnin yhteydessä.

Edellä esitettyä luokittelua on käytetty myös jätteiden tuonnissa Suomeen poltettavaksi jätteenpolttolaitoksissa. Vaarallisen jätteen tuonti korkealämpötilapolttoon on luokiteltu loppukäsittelyksi (D10), vaikka poltto tuottaisi energiaa, ja vaarattoman jätteen tuonti jätteenpolttolaitokseen on luokiteltu hyödyntämiseksi (R1).

Taustaa tulkinnan muutokselle

Ympäristöministeriön tietoon on tullut, että R- ja D-koodien tulkintakäytännöt eri EU-maissa vaihtelevat ja että esimerkiksi Tanskassa ja Ruotsissa tulkinta on väljempi. EU-maiden eri tulkinnat ovat omiaan rajaamaan ja vääristämään markkinoita EU:n sisällä. Tulkintaeroilla on kasvava merkitys, kun EU:n uutta jätteensiirtoasetusta (EU 2024/1157) aletaan soveltaa toukokuussa 2026. Uusi asetus kieltää siirrot loppukäsittelyyn eli kansallisen tulkinnan mukaisesti myös korkealämpötilapolttoon paitsi, jos siirto täyttää tietyt edellytykset.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Ympäristöministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 35
00023 Valtioneuvosto

Aleksanterinkatu 4-10
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 1603 9320
+358 9 1603 9320

kirjaamo.ym@gov.fi

Edellytykset siirtojen sallimiselle ovat tiukat, joten vaarallisen jätteen tuonti Suomeen käsiteltäväksi korkealämpötilapolttolaitoksissa tulisi erittäin haasteelliseksi. Suomen korkealämpötilapolttolaitokset ovat energiatehokkaita ja tuottavat kaukolämpöä ja sähköä. Korkealämpötilatekniikka on korkeatasoista ja kallista teknologiaa, jota ei kaikissa EU jäsenmaissa ole saatavilla, ja näin ollen EU:n laajuisen käsittelylaitosten verkoston ylläpito on perusteltua. Euroopan komissio on myös linjannut, että vaarallisen jätteen poltto voidaan katsoa hyödyntämiseksi (R1), jos laitos on energiatehokas jätedirektiivin liitteessä II (jäteasetuksen liitteessä 1) säädetyn energiatehokkuuden laskentakaavan mukaisesti.

Jätteen poltto korkealämpötilapoltossa – Kriteerit R1 tulkintaan

Seuraavassa esitettyjä kriteereitä sovelletaan sekä vaarallisen jätteen tuontiin että Suomessa syntyneen vaarallisen jätteen polttoon korkealämpötilapoltossa. Seuraavien edellytysten tulee täytyä, jotta jätteen polton voidaan tulkita olevan hyödyntämistä (R1) korkealämpötilapoltossa:

- jätteen alempi lämpöarvo vähintään 10MJ/kg (vastaa keskimääräistä sekalaisen yhdyskuntajätteen lämpöarvoa)
- jäte ei saa sisältää PCB-yhdisteitä; PCB-jätteen poltto on aina loppukäsittelyä (D10) POP-asetuksen (EU 2019/1021) mukaisesti.
- polttolaitoksen on oltava energiatehokas – arviointi jäteasetuksen liitteen 1 energiatehokkuuskaavan mukaisesti, raja-arvo sama kuin yhdyskuntajätteelle 0,65
- jätteellä tuotettu energia hyödynnetään lämpönä, höyrynä tai sähköinä

Kriteerien täyttyminen tulee tarvittaessa todentaa Lupa- ja valvontavirastolle (LVV) Suomessa syntyvän vaarallisen jätteen osalta ja Suomen ympäristökeskukselle tuotaessa vaarallista jätettä Suomeen poltettavaksi korkealämpötilapoltossa.